

ZAPROSZENIE

**Towarzystwo Kultury Języka
Instytut Języka Polskiego Uniwersytetu Warszawskiego
Burmistrz Miasta i Gminy Wilamowice
oraz Fundacja Języka Polskiego**

serdecznie zapraszają na ogólnopolską konferencję naukową

TENDENCJE ROZWOJOWE POLSZCZYZNY OGÓLNEJ I JEJ ODMIAN TERYTORIALNYCH

która odbędzie się w dniach 7–8 lipca 2026 r. w Muzeum Kultury Wilamowskiej
w Wilamowicach, ul. Więźniów Oświęcimia 19

Program

Wtorek 7 lipca 2026 r.

9.30 – 10.00 uroczyste otwarcie konferencji połączone z wernisażem wystawy
„Słowa ocalone od zapomnienia”

OBRADY W SEKCJACH

	SEKCJA A KULTUROWE UWARUNKOWANIA JĘZYKA DAWNIEJ I DZIŚ	SEKCJA B REGIONALIZMY, DIALEKTYZMY I KOŁOKWIALIZMY NIE TYLKO W JĘZYKU OGÓLNYM
10.00 – 10.20	prof. Kazimierz Sikora (UJ) – O czym się nie śniło nawet filozofom – atrofia polskiej grzeczności	prof. Halina Pelcowa (UMCS) – Między normą a tradycją. Regionalizmy i dialektyzmy językowe i kulturowe
10.20 – 10.40	prof. Katarzyna Sicińska (UŁ) – Akty próśb w korespondencji Szczęsnego Czackiego (1723–1790)	prof. Ewa Młynarczyk (IJP PAN) – Kolokwializmy i regionalizmy w nazwach firmowych
10.40 – 11.00	prof. Anna Hryniewicka (APS) – Psychologiczne refleksje na temat współczesnej kultury języka	prof. Urszula Sokólska (UwB) – Wokół słownictwa regionalnego w <i>Obrazkach stanu włościan litewskich do ich usamowolnienia to jest do roku 1864</i> Adama Bućkiewicza
11.00 – 11.20	dyskusja	dyskusja

11.20 – 11.40 przerwa na kawę

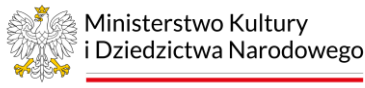
OBRADY W SEKCJACH

	SEKCJA A LEKSYKA WSPÓŁCZESNA	SEKCJA B SŁOWOTWÓRSTWO NIE TYLKO GWAROWE
12.00 – 12.20	ks. prof. Krzysztof Kietliński (UKSW) – <i>Od git do trefny. Językowy obraz wartości moralnych w polskich jidyszyzmach na przykładzie cymesu, sztamy, szmoncesu oraz szmalu, machlojki i geszefu</i>	prof. Ewa Masłowska (IS PAN) – Ekspressiva: nowe tendencje rozwojowe czy stare schematy?
12.20 – 12.40	prof. Alicja Galczyńska (UJK) – <i>Dzieskan, dziekana, dziekanka czy osoba dziekańska. O języku inkluzywnym na polskich uczelniach</i>	prof. Irena Jaros (UŁ) – O słowotwórstwie przymiotników intensywnych w gwarach Polski centralnej
12.40 – 13.00	mgr Łukasz Wnuk (UW) – O współczesnym języku polskiej internetowej debaty publicznej na przykładzie frazemu <i>na Kremlu strzelają korki od szampana</i>	prof. Renata Kucharzyk (IJP PAN) – <i>Przeidiota, przeaktor, przeofilm.</i> O ekspresywnizmach z prefiksem <i>prze-</i> w polszczyźnie
13.00 – 13.20	dr Lucyna Bagińska (TKJ) – Językowy obraz nauczyciela i ucznia we współczesnej szkole ponadpodstawowej	prof. Błażej Osowski (UAM) – Deminutiva w gwarach wielkopolskich. Stan dawny i współczesny
13.20 – 13.40	dyskusja	dyskusja

13.30 – 14.40 przerwa obiadowa

	SEKCJA A JĘZYKOWE RÓŻNICE MIEDZYPOKOLENIOWE	SEKCJA B ODMIANY ŚRODOWISKOWE JĘZYKA W POLSCE I ZA GRANICĄ
14.40 – 15.00	dr Agnieszka Rosińska-Mamej (UJK) – Komunikacja z osobami starszymi – strategie, wyzwania i dobre praktyki	Magdalena Plusa (UJK) – <i>Od raubszyca do kłusownika.</i> Zróżnicowanie terytorialne i chronologiczne nazw osób polujących w sposób nieuprawniony
15.00 – 15.20	Przemko Godlewski (UW) – Cechy neologizmów wpływające na poziom zrozumienia w komunikacji międzypokoleniowej	mgr Joanna Adamczyk (UJ) – Język motoryzacji jako most między środowiskami, regionami i generacjami
15.20 – 15.40	mgr Przemysław Megger (UW) – <i>Uptalk</i> w języku polskim. Dystrybucja i funkcje pragmatyczne wypowiedzi oznajmujących z intonacją rosnącą	dr Izabela Stąpor (UW) – Język polski w Brazylii – odmiany i tendencje rozwojowe
15.40 – 16.00	mgr Marta Szelenbaum (UW) – O rozwoju kompetencji narracyjnej dzieci w wieku przedszkolnym w świetle wybranych uwarunkowań	Lena Solska (UW) – Językowe strategie mówienia o polskości w polonijnej wspólnocie dyskursywnej we Francji (studium przypadku)
16.00 – 16.20	dyskusja	dyskusja

16.20 – 16.40 przerwa na kawę

OBRADY PLENARNE

16.40 – 17.00 prof. Iwona Nowakowska-Kempna (UJD), prof. Jolanta Szarlej (UBB) - Gwary na pograniczu Śląska południowego.

17.00 – 17,20 prof. Jadwiga Wronicz (IJP PAN) – Poezja gwarowa Śląska Cieszyńskiego

17.20 – 17.40 dyskusja

Środa 8 lipca 2025 r.

Sala konferencyjna w Muzeum Kultury Wilamowskiej

9.30 – 9.50 otwarcie drugiego dnia obrad, powitanie delegacji szkolnych

OBRADY PLENARNE

9.50 – 10.10 prof. Jerzy Sierociuk (UAM) – Gwara: co to jest?

10.10 – 10.30 prof. Dorota Rembiszewska (IS PAN) – Rewitalizacja i standaryzacja jako kolejne etapy trwania gwar warmińskich

10.30 – 10.50 prof. Katarzyna Sobolewska (IJP PAN) – Ciekawość, obcość i trauma. Młodzi badacze wobec swoich informatorów z Warmii i Mazur

10.50 – 11.10 dyskusja

11.10 – 11.30 przerwa na kawę

11.30 – 12.30 sprawozdania delegacji uczniowskich z przeprowadzonych badań.

- Delegacja uczniowska ze Szkoły Podstawowej w Wilamowicach
- Delegacja uczniowska ze Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Hecznarowicach
- Delegacja uczniowska z Ogniska Pracy Pozaszkolnej w Koniakowie
- Delegacja uczniowska ze Stowarzyszenia Społeczno-Kulturalnego „Grojecowianie” w Wieprzu

OBRADY W SEKCJACH

	SEKCJA A JĘZYK POGRANICZA ŚLĄSKO-MĄŁOPOLSKIEGO	SEKCJA B
12.30 – 12.50	mgr Agata Kempa (UJ) – Gdzie kończy się Górny Śląsk? Granice regionu w językowym obrazie świata użytkowników śląszczyzny	VII DYKTANDO „DIALOGU POKOLEŃ”
12.50 – 13.10	prof. Monika Kresa (UW) – Imiona dzieci ochrzczonych w parafii Przenajświętszej Trójcy w Wilamowicach w latach 1831–1925 (ujęcie frekwencyjne)	

13.10 – 13.30	Krzysztof Dyrda (UW) – Niepolski szyk przymiotnika we frazie rzeczownikowej języka śląskiego – polszczyźnie na przekór?	KONKURS DLA UCZNIÓW „JĘZYK SĄSIADA ROZUMIEĆ WYPADA”
13.30 – 13.50	dyskusja	

14.00 – 15.00 przerwa obiadowa

15.00 – 15.30 ogłoszenie wyników dyktanda, wręczenie dyplomów uczestnictwa
i nagród mistrzom ortografii

OBRADY W SEKCJACH

	SEKCJA A LEKSYKA GWAROWA	SEKCJA B JĘZYK TEKSTÓW DAWNYCH I WSPÓŁCZESNYCH
15.30 – 15.50	prof. Justyna Kobus (UAM) – Określenia dziecka zachowującego się w sposób nieakceptowany przez innych – materiały do <i>Słownika języka</i> <i>mieszkańców okolic Pobodzisk.</i> <i>Świat dziecka</i>	prof. Stanisław Cygan (UJK) – Aktor i Miasto. Przestrzeń miejska Kielc we wspomnieniach Edwarda Kusztala pt. <i>Przywrócić pamięć</i>
15.50 – 16.10	prof. Anna Kostecka-Sadowa (IJP PAN) – Wybrane nazwy środków transportu w gwarach polskich w XIX i XX wieku	dr Jakub Sroka (UŁ) – <i>Fortepian,</i> <i>fontanna, termometr, koza</i> i inne. O nazwach narzędzi tortur na Majdanku na podstawie wspomnień osób ocalałych
16.10 – 16.30	dr Katarzyna Zagłoba (UAM) – Nazwy roślin dawniej i dziś w mowie mieszkańców okolic Poddębic	Marta Kwiatkowska (UŁ) – Tekstowy obraz obrzędów przejścia w <i>Starej baśni</i> Józefa Ignacego Kraszewskiego
16.30 – 16.50	dyskusja	dyskusja

16.50 podsumowanie obrad, informacja o publikacji pokonferencyjnej
i planach na przyszłość

17.00 **występ Zespołu Regionalnego „Wilamowice”**

**Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
w ramach programu dotacyjnego „Polszczyzna. Bogactwo różnorodności” 2026,
ogłoszonego przez Instytut Różnorodności Językowej Rzeczypospolitej**